

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 >
Pe 3 luni . . . . . 8 >
Studentii plătesc pe jumătate
Strălănătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91,— Oheul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

S U M A R

O LEGE PRACTICĂ, de *Lex*.

Jurisprudența Română :

Tribunalul Ilfov Secția III : *Iosef Kövesdy cu Primăria Capitalei*.

Informațiuni. — Bibliografii.

O LEGE PRACTICĂ

113 doamne de la Iași, prin o petițiune adresată Senatului, cer de la Corpurile legiuitoare modificarea codicelui civil în privința a două materii, în următorul sens : 1) Femeia măritată să fie scoasă din rîndul minorilor și să i se recunoască dreptul de a și administra singură averea ; al 2-lea, legea să oblige pe bărbat să și recunoască copilul său natural.

În ce privește prima cerință, credem că ea e exagerată și pretențioasă ca formă și ca fond... lucru ce de sigur a și făcut pe onor. comisiune de petițiuni a maturului corp să i pue haslia rezoluție : la dosar, întru cât aceste doamne cer drepturi americane !! Resoluție ce în urma unei scurte cuvântări, dar bine simțită a d-lui P. Grădișteanu, a fost modificată prin un vot al Senatului în sensul de a se recomanda petițiunea d-lui ministru de justiție.

E nobilă și frumoasă această revendicare a femeilor, de altminteri din mai întreaga lume civilizată ; la noi însă credem ca n'a sosit încă timpul a ne ocupa de dînsa, cu atât mai mult că această materie în codul nostru civil e bine alcătuită—afară de mici excepțiuni cu privire la tutela legală a mamei—și nici experiența nici

practica judecătorească nu a dovedit că ar fi nevoie de a se schimba această materie.

Trecem dar peste ea.

A doua cerință însă ridică o cestiune arzătoare, o cestiune nobilă din punctul de vedere umanitar, o cestiune gingașă și de cea mai mare importanță din punctul de vedere juridic.

Interzicerea cererei paternității, zic doamnele de la Iași,—și au zis-o alți mulți mai înainte— a adus numărul înspăimântător crescînd de avorturi, pruncucideri, sinuciderile mamei seduse și abandonate, întinderea prostituției, și ca consecință : descreșterea considerabilă a populațiunii.

Să ne oprim puțin asupra acestei cestiuni.

Să fie oare toate acestea consecințele fatale ale interzicerii cercetării paternității ? Și dacă e ast-fel, cercetarea paternității fiind dovedit ca aproape imposibil de admis, legiuitorul modern nu ar găsi un alt mijloc de a le preveni ?

Statisticile din cele mai multe țări ne arată că pruncuciderile cresc pe fie ce zi în mod îngrijitor. Iată câte-va date statistice ce ne-am putut procura cu privire la această cestiune.

La 1826—1830 sunt 17 acuzate de pruncucidere la 1 milion de locuitori ; de la 1876—1880, 29 ; de la 1880—85, 50 acuzate, iar astăzi numărul s'a îndoit.

Din 100 pruncucideri, 64 sunt săvârșite de celibatari, 12 de femei măritate, 24 de văduve.

După o statistică făcută de Bertillon copiii ilegitiți născuți morți au fost în anul trecut de 8,28 % pe când legitimi au fost numai de 4,16 %, adică pe jumătate.

În orașe mor din băieți legitimi 21,3 %, din nelegitiți 36,0 % ; fetele legitime 17,93 %, nelegitime 31,8 %. La țară : băieți legitimi 20,61, nelegitiți 63,4 ; fetele legitime 17,10 ; nelegitime 55,8.

După o statistică a lui Husson, pentru Franța, mor pe an din 100 născuți; 17,51, din care 15,36% legitimi, și 35,42% nelegitimi.

Din 100 femei care cer asistența publică, 90 sunt fete mume abandonate.

În general femeile presupuse oneste dar în mizerie sau lipsite de mijloace sunt acele care comit cele mai multe pruncucideri.

La noi în țară în anul 1886, s'au născut 23464 copii (41,9 la 1000 de locuitori, socotindu-se populațiunea țerei la 5.800.000), din aceștia 5,80% nelegitimi, sau 1360.

În 1895 s'au născut în București 8170 copii (34,2%) dintre care 1246 nelegitimi; (populația după recensământul din 1894, 232009) și 34 găsiți.

În 1896 tot în București s'au născut 8112, din care 1164 nelegitimi și 22 găsiți.

S'au născut morți în 1895, 271 legitimi, 102 nelegitimi, 1 găsit; în 1896, născuți morți legitimi 345; nelegitimi 122; 2 găsiți.

Au murit, până la etatea de 15 ani (limita copilăriei) în București în 1896, 3115 din care nelegitimi și găsiți 489; diferența e însă cu mult mai mare în cele d'întîi 6 luni ale vieții.

Punând alături cu această scurtă, dar elocuentă statistică, și numărul avorturilor descoperite, al copiilor găsiți, al sinuciderilor mumentorilor abandonate, de sigur tabloul ar fi îngrozitor; lăsând ca numărul avorturilor și pruncuciderilor nedescoperite ar întrece sau cel puțin e egal cu acela dat de statistice.

Ei bine, această stare de lucruri, a făcut ca în toate congresele și societățile savante fie de medici, fie de juriști, să se ridice această chestiune, și după lungi și repetite debateri s'a constatat în mod cert că principala cauză a avorturilor și a pruncuciderilor, e mizeria sau numai lipsa de mijloace, iar în al doilea rând rușinea pentru femei de a fi comis greșeala.

Nu mai puțin, mizeria e cauza imensei mortalități a copiilor naturali în raport cu cei legitimi.

În scopul de a se preveni avorturile mai ales, și pruncuciderile, având ca cauză rușinea, s'au înființat în Franța încă de la 1802, și mai târziu și în celelalte țări precum în Rusia, Anglia, Austria, așa zisele institute de maternitate, situate la o extremitate a orașelor, unde femeile însărcinate pot veni în ascuns și a naște ferite de privirea oricui, în camere separate, obligate fiind numai a-și depune numele și adresa într'un plic, pentru cazul de încetare din viață. În Rusia ca și la Viena și la Londra femeile pot intra și rămâne în institut mascate și ne văzute de ni-

menii de cât de moașe. În Anglia și în Austria, șederea în aceste institute e absolut gratuită.

În Franța au fost transformate aceste institute așa în cât azi nu se mai păstrează secretul.

Dar acest mijloc, de sigur e numai un paliativ.

Fiind dată ca principală cauză mizeria, toată chestiunea constă în a se găsi mijlocul de a se asigura existența copilului și a mumei.

Germania în această privință pare că va fi mai fericită de cât cele l'alte țări.

Prin noul cod civil, care de la 1900 va fi dreptul comun în tot imperiul German, s'au introdus dispozițiuni luate din codul civil al regatului Saxon și unde există de mai mulți ani.

Să arătăm pe scurt această nouă și originală legiuire care a dat rezultate admirabile și pe care astăzi chiar Franța e pe cale de a o adopta.

În Anglia există încă de mult o legiuire aproape identică cu aceasta.

Muma copilului natural îndată după naștere cere judelei de pace să dea aceluși copil un tutore ad-hoc.

Acesta după indiciile date de muma face să se citeze în camera de consiliu a judelei de pace (Amstrichter), prepusul autor al copilului (Schwängerer), căruia i se deferă jurământul deacă între a 181-a zi și a 302-a zi înainte nașterii copilului a avut relațiuni intime cu muma. Dacă răspunsul e afirmativ se face mențiune de acesta în procesul verbal a judelei. Din această afirmațiune decurg consecințele următoare: autorul nu e supus la nici una din consecințele civile ale paternității; el nu e obligat de cât la întreținerea copilului. Aceste sarcini sunt arătate în mod strict în noul cod: plata cheltuelilor de facere și de botez (art. 1858); fixarea imediat de către judecător a pensiei lunare ce va avea să plătească copilului până la 14 ani și al cărei maximum și minimum sunt limitate. (art. 1862). În cas de moarte a copilului, plata cheltuelilor de înmormântare (art. 1871). Dreptul pentru autor de a lua copilul, de la 6 ani să-l crească, dacă nu preferă a continua cu plata pensiei (1870).

Prin o procedură originală, mai expeditivă și mai puțin costisitoare de cât cea ordinară, procesul verbal al judecătorului, capătă putere de lucru judecat și e investit cu titlu executoriu (art. 702 pr. c. civ. German).

O dispozițiune arbitrară și care lovește în spiritul acestei legiuri, dar care nu a fost introdusă în noul cod civil German căci o găsim numai în codul Saxon, e următoarea: dacă prepusul autor neagă că ar fi avut relațiuni cu muma copilului, și să dovedește contrariul, el e urmărit ca sperjur.

Obiecțiunea de căpetenie, ce s'ar putea aduce acestei legi și care ar părea oare cum întemeiată e aceasta: Dreptul de a chema pe presupusul autor înaintea judecătorului să afirme, nu e chiar cercetarea paternității? Ce e obligațiunea de a se declara de autor al copilului de cât recunoașterea paternității?

Nici de cum, Schwängerer nu e un tată; copilul nu poartă numele său și nu are nici un drept la moștenirea lui; e în afară de familia lui. Dacă Schwängerer ar voi să-și schimbe rolul său, în acela da tată natural, apoi are alte formalități de îndeplinit. După dreptul Saxon poate să dea copilului natural drepturile unui copil legitim fie prin căsătorie subsequentă, fie fără căsătorie conformându-se regulilor de adopțiune (art. 1783 c. civ. Sax.).

Și chiar în acest cas copilul nu dobândește nici un drept la succesiunea rudelor tatălui său (art. 1841, 2023 c. civ. Sax.)

Noul Cod civil German, merge ceva mai departe; permite tatălui, chiar fără căsătorie cu muma, să legitimizeze pe copil (art. 1723 și 1736). Ar fi dar 2 specii de paternitate naturală, după noul cod civ. German; în primul loc autorul sarcinei (Schwängerer), un fel de tată hrănitor care nu are nici una din obligațiunile civile ale paternității; e obligat numai de a întreține copilul; și al doilea tatăl natural propriu, zis, care consimte după voie, liber la toate efectele paternității, și căruia, legea Imperiului, mai generoasă, îi acordă puterea de a da copilului său natural toate drepturile unui copil legitim (art. 1736 cod. civ.).

De altmintrelea raporturile dintre autor și copil nu sunt nici de cum raporturi de la tată la copil, ci de la creditor la debitor. Copilul aparține în mod exclusiv și pe deplin mumei, căci el are față de muma și de rudele ei toate drepturile unui copil legitim (art. 1874 cod. civ. Saxon).

În codul civil Saxon caracterul autorului sarcinei (Schwängerer) e chiar așa de departe de acela al adevăratului tată în cât acest cod. prevăzând cazul când muma ar fi având raporturi intime cu mai mulți indiviși îi declară pe toți aceștia Schwängerer și-i condamnă solidar să plătească cheltuelile de întreținerea copilului (art. 1872 cod. civ. Saxon).

Orî cât de stranie și ridiculă ar părea această dispozițiune în legislațiunea modernă, în sistemul însă al codului Saxon cât și al noului cod. civil German, e bine justificată întru cât Schwängerer e considerat ca un debitor pur și simplu de o pensiune alimentară.

Art. 1717 din noul cod civ. German nu admite această pluralitate: Trebuie, se zice în comenta-

riile acestui cod a se considera ca tată al unui copil natural acela care a coabitat cu muma în timpul concepțiunei (din 181-a zi—302-a zi înaintea născerei copilului), întru cât nici o altă persoană nu a coabitat cu muma, în acel interval. E *exceptio plurium* din vechiul drept, excepțiune care dispăre cu toate acestea, dacă după nașterea copilului tatăl a recunoscut prin act autentic. Câți-va deputați au cerut cu ocaziunea desbaterilor în Reichstag suprimarea excepțiunei plurium, cea ce ar fi făcut să treacă în c. civ. German, dispozițiunea c. civ. Saxon asupra pluralității de Schwängerer dar parlamentul a socotit că excepția plurium era un corectiv necesar.

Iată pe scurt în ce constă această legiure pe care o credem practică, și care a făcut ca acolo unde s'a aplicat, să diminueze în mod considerabil avorturile și pruncuciderile. Și lucru se explică ușor: motivul cel mai puternic, miseria, care împinge pe muma să-și ucidă copilul ei, e înlăturat. Crima nu mai are nici o scuză, și atunci și pedeapsa e mai exemplară.

Autorul copilului poate fi obligat chiar să plătească mumei cheltuelile de facere și de întreținere pe timpul celor d'înteu 6 săptămâni. E un accesoriu al dreptului copilului și el subsistă chiar când copilul e născut mort, sau dacă tatăl ar fi murit înaintea copilului (art. 1715 cod civ. G.).

El poate fi silit să-și îndeplinească obligațiunile lui chiar înaintea născerei copilului (art. 1716 cod civ. G.) Acesta de sigur ar fi mijlocul cel mai eficace de a se preveni avorturile.

Actualmente la Berlin, și în orașele mai mari ale Germaniei, prin o simplă ordonanță polițienească, mumele sunt obligate ca îndată după naștere să declare aceasta la poliție, arătând, dacă voește, și numele presupusului autor în scopul de a o ajuta. Un agent al poliției merge la domiciliul acestuia, și-i pune în vedere să plătească cheltuelile de facere și botez, afară numai dacă, bine înțeles densusul nu contestă.

Un efect important al acestei legiuri e și acela că ridică societății o grea sarcină, cea a asistenței publice pentru fetele mume, căci astăzi societatea e care plătește în locul tatălui culpabil.

Dar mai presus de toate, cu această legiure dispăre scandalul la care ar putea da loc cercetarea paternității; nu ar mai putea fi vorba de proces, de șantagiū, de difamațiune nici de corespondență intimă desvăluită, nici de martori. Ea nu cere de cât o simplă declarație, un fel de recunoaștere a datoriei, și totul se petrece în tăcerea cabinetului judelei de pace.

Chestiunea imposibilității probei paternității e tranșată. Legea fără a rezolva această chestiune imposibilă de rezolvat, o evită și prin o dispo-

siție categorică, prin o lovitură, obține soluțiunea dorită, căci ea conciliază interesul tatălui cu acela al copilului. Copilul supus quasi-recunoașterii este, în practică, în o situație superioară, nu numai copilului nostru natural simplu, care nu are nimic, dar chiar a copilului natural recunoscut.

De la nascerea sa încă prin un singur joc de procedură atât de interesant (art. 702 pr. c. civ. G.) el are, fără desbateri, fără cheltueli, un titlu executoriu liquid, o asigurare imediată pentru primele trebuințe.

Nu e oare acesta și singurul mijloc de a preveni mortalitatea ilegală în număr înspăimântător?

Dar în sfârșit cu acest sistem se proscribe în mod definitiv și cu rațiune cercetarea paternității; cercetarea paternității e imposibilă, și cu atât mai mult că nu'i s'ar putea aplica nici presumțiunile admise în materie legitimă, care nu s'au pus de legiuitor de cât pentru necesitatea în care s'a găsit de a le aplica.

Nimic nu poate impune cercetarea paternității.

Legea a lăsat pe om liber să'și întemeeze o familie legitimă; poate după capriciul lui, să rămâne *coelebs* sau *orbis*. De ce legea, empietându-se asupra moralei să'l forțeze de a avea o familie naturală, dacă el are poate motive puternice de a refusa: inconduita mumei, quasi-certitudinea, adesea certitudinea absolută că el nu e tatăl? Și dacă în adevăr nu e el tatăl, câtă nedreptate! Dacă e însă și nu voește să accepte sarcinile, se condamnă el însuși și se declară nedemn. Va avea facultatea să dea copilului numele său dacă 'i convine; dar să fie obligat, să plătească, să asigure întreținerea lui. De altminteri aceasta e singurul scop. Cum, e nevoie ca copilul să fie recunoscut pentru ca să fie protejat? Eroare.

Drepturile libertății individuale, ca și practica îndelungă și serioasă, totul se opune recunoașterii forțate.

Singura cestiune e de a se da protecțiune copilului. Cred deci că o asemenea legiuire, resolvând cestiunea în sensul indicat, dă copilului natural, până la extrema limită, dacă nu toate drepturile la care poate aspira, cel puțin acelea ce sunt cu puțință a 'i se da.

Lex.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III

Audiența de la 30 Iunie 1898

Președenția d-lui P. A. FLORIAN, Președinte

Sentița civilă No. 428

Iosef Kövesdy cu Primăria Capitalei

Expropierea unui teren pentru desfundarea unei ulițe.—Repararea și întreținerea ei de către comună.— Dacă din aceasta se poate deduce că locul ce ocupă astăzi strada Regală, a devenit proprietate de domeniū public comunal.— Condițiunile cerute pentru ca o proprietate privată să devină publică.

Expropriatiunea de către comună a unui teren pentru desfundarea unei ulițe ce nu era în domeniū public comunal, nu cuprinde în sine idea, și nici se poate trage conclusiune că comuna a devenit proprietară pe terenul ce ocupă, întreg teren pe care un proprietar deschisese o stradă înfundată, mai ales când însuși acel proprietar stăruise pe lângă comună să se exproprieze terenul înfundat, oferind a plăti prețul exproprierii.

Se cer două condițiuni pentru ca imobilul unui particular să poată intra în domeniul public al Statului, al județului sau al comunei: 1. ca statul, județul sau comuna să îl fi dobândit prin vre-unul din modurile de aquisitiune ale proprietății, titlu, prescriptiune sau prin o regulată expropriatiune pentru cauză de utilitate publică; 2. ca lucrul dobândit astfel să se găsească în usagiul public, adică în folosința tuturor.

Autoritatea comunală este în drept și datoare a lua orî-ce măsură pentru siguranța și sănătatea publică și să facă toate reparațiunile trebuincioase pentru conservarea și întreținerea în bună stare a drumurilor, chiar pentru drumurile deschise de particulari, destul ca ele să fie în usagiul public, și chiar atunci când cel ce a deschis s'ar fi obligat cu ocaziunea autorizatiunii date să le întrețină singur, fără ca din această întreținere să se deducă că terenul a devenit proprietate publică comunală, mai cu seamă când el e făcut după deșteptarea adusă de Prefectura Capitalei, care îi cerea ca în interesul siguranței publice să repare acea stradă.

Sau ascultat d-nii avocați: C. Arion, N. Xenopol și B. Ștefănescu Delavrancea din partea reclamantului Iosef Kövesdy și d-nu avocat M. Theodorian din partea Primăriei Capitalei.

Tribunalul,

Asupra opozițiunii făcută de Primăria comunei București în contra sentiței acestui Tribunal cu No. 509/97; Având în vedere sentița opoată;

Având în vedere actele prezentate de părți, desbaterele urmate și conclusiunile scrise aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că din toate aceste acte și desbateri se stabilesc în fapt următoarele: în anul 1865, Iosef Kövesdy, reclamantul de azi, cumpără cu act în

regulă de la C. Cornescu un loc în Bucuresci, strada Academiei No. 19, și după ce construiește p' o parte și p' alta mai multe case, deschide prin mijlocul lui o stradă infundată, pe care la început o pavează și o luminează singur, dându-i numele de *Fundătura Academiei*, și mai în urmă strada *Iogi*; cum însă era în interesul său ca această stradă să se desfunde, Ioseph Kövesdy împreună cu nouii proprietari riverani ai stradei, cărora le vînduse din casele construite, ceru cu stăruință Primăriei locale ca să exproprieze pe Spiridon Cazoti, de casa ce avea acesta în capul infundat al numitei strade, și chiar să ofere ei să plătească prețul exproprierii; la început Primăria esită, mai în urmă însă, după cererile repetate ale lui Kövesdy, reușește în 1884 să exproprieze pe Cazoti pentru suma de lei 18 000, și astfel să desfunde strada Iogi, căreia acum însuși Kövesdy îi dă numele de *Strada Regulă*; din acest moment însă, reclamantul de astăzi, mergînd rău în afacerile sale, și văzîndu-și vîndute la licitație mai toate proprietățile, părăsește cu totul întreținerea stradei ce deschisese și o lasă în voia întâmplărei, iar Primăria, în urma unei adrese a Poliției locale, și în interesul siguranței și al sănătății publice, să apucă să repare ea singură strada Regală, care să ruineze, pavînd-o și luminînd-o din nou, până când în 1894 tocmai, Kövesdy își aduce aminte că porțiunea de loc ce cuprinde strada Regală de azi, face parte din locul ce cumpărase de la Cornescu în 1865, și întentează acest proces Primăriei, cerînd să-i plătească valoarea locului, în sumă de aproape 200.000 lei, cum și veniturile de la 1884 încoace, adică de când s'a fost desfumat zisa stradă;

Avînd în vedere că reclamantul Ioseph Kövesdy pretinde, în susținerea acestei cereri, prin avocații săi, în primul rînd, că întru cât porțiunea de loc ce ocupă astăzi strada Regală, proprietate netăgăduită a reclamantului, a fost și este în usagiul public, ea a intrat în domeniul comunei Bucuresci, și ne mai putînd fi din această cauză revendicată, Primăria Capitalei trebuie să-i plătească, drept indemnizare, valoarea locului; iar în al doilea rînd, că numita stradă a pierdut caracterul de proprietate privată, cel puțin din momentul în care Primăria a expropriat pentru utilitate publică pe Cazoti, și a desfumat astfel strada deschisă de Kövesdy, pavînd-o și luminînd-o apoi ea singură, ca un adevărat proprietar (vezi concluziunile scrise depuse de Kövesdy la 7 Martie 1897);

Avînd în vedere, pe de altă parte, că Primăria Comunei Bucuresci susține prin reprezentantul ei, asupra opozițiunii ce a făcut, că strada Regală n'a devenit de loc proprietatea comunei, și n'a intrat prin urmare în domeniul ei public, întru cât între ea și Kövesdy n'a intervenit nici odată vre-un act de cumpărătoare sau alt-fel de convenție, și nici se dovedește că Kövesdy ar fi fost vre-odată expropriat de locul său, declarînd că nu tăgăduiește dreptul de proprietate a re-

clamantului, și că e gata or-cînd să-i abandoneze folosința și întreținerea stradei Regale;

Considerînd că, în drept, imobilul unui particular nu poate intra în domeniul public al unei comune, stat sau județ, și nu poate perde prin urmare caracterul privat al proprietății, de cât cu două condițiuni absolut esențiale:

1) Ca statul, județul sau comuna, în domeniul căreia se pretinde c'a intrat un imobil, să-l fi dobândit prin vre-unul din modurile de achizițiune ale proprietății, prin titlu, prescripțiune, sau printr'o regulată espropriere pentru cauză de utilitate publică.

2) Ca lucrul dobândit astfel să se găsească în usa giul public, adică în folosința tuturilor, căci alt-fel el rămîne în domeniu privat al statului, județului sau comunei care l'a dobândit;

Că una din aceste două condițiuni nu este de ajuns pentru ca un lucru privat să intre în domeniul public, și anume singura împrejurare că un particular a abandonat lucrul său folosinței tuturilor, cum de exemplu că a deschis pe locul său o stradă, nu poate face ca această stradă să-și pearză caracterul de proprietate privată, și să devie astfel inalienabilă și imprescriptibilă, ci ea rămîne din contră la dispozițiunea proprietarului, atît timp pe cât ea n'a devenit proprietatea comunei printr'o achizițiune amiabilă, prin prescripțiune, sau prin espropriere pentru utilitate publică;

Considerînd dar că întru cât în speță nu s'a dovedit cu nimic, că între Primăria comunei Bucuresci și Ioseph Kövesdy ar fi mijlocit vre-un act de cumpărătoare sau alt-fel de convențiune, nici că aceiași Primărie ar fi prescris printr'o posesiune de trei-zeci de ani, sau ar fi expropriat pentru utilitate publică porțiunea de loc a căreia valoare o cere astăzi reclamantul Kövesdy, concluziunile acestuia sunt din acest punct de vedere inadmisibile, și cererea sa de indemnizare fără temel;

Considerînd pe de altă parte, cu privire la aceleași concluziuni puse de reclamant, că faptul cum că Primăria Capitalei a expropriat la un moment dat pe Cazoti, ca să se poată desfunda strada ce deschisese Ioseph Kövesdy pe locul său, nu a putut schimba de loc caracterul de proprietate privată al acelei străzi, întru cât dovedit este în speță că această expropriere, care nu atinge de loc însăși proprietatea lui Kövesdy, a fost făcută după cererea și stăruința reclamantului de azi, în interesul său propriu, și numai pentru a desfunda zisa stradă, care fusese deja deschisă și lasată în folosința tuturilor de chiar Kövesdy, cu mult înainte;

Că apoi din nimic nu reese că Ioseph Kövesdy, cerînd Primăriei să exproprieze pe Cazoti, ar fi înțeles să dăruiască Comunei locul său, sau că Primăria ar fi primit să facă expropriere cu această condiție;

Că din contră, din petițiunile date Primăriei de către Kövesdy, se vede că el a înțeles să rămână proprietarul stradei și după expropriere;

Că dar și din acest punct de vedere, concluziunile reclamantului n'au valoare, și pretențiunile sale nu se pot ast-fel susține, situațiunea fiind în drept aceeași și din momentul în care strada Regală a fost desfundată prin exproprierea lui Cazoti;

Considerând în fine că odată stabilit, că împrejurările de fapt până aci cunoscute, anume că strada Regală a fost și este în usagiul public, și că la un moment dat a fost desfundată de Primăria Capitalei prin exproprierea lui Cazoti, nu sunt de natură a fi dat acestei strade caracterul domeniului public, nu mai rămâne a se cerceta și decide de cât dacă faptul că Primăria numitei comune s'a apucat să repare zisa stradă, s'o paveze și s'o lumineze din nou, a putut face pe Comună responsabilă, față cu proprietarul, de indemnisația cerută de acesta;

Considerând că, în principiu autoritatea administrativă, având supravegherea drumurilor publice, este în drept și datoare chiar a lua ori-ce măsură necesară pentru siguranța și sănătatea publică, și să facă toate reparațiunile trebuincioase pentru conservarea și întreținerea în bună stare a drumurilor;

Că, acest drept aparține autorității comunale, chiar pentru drumurile deschise de particulari, destul ca ele să fie în usagiul public, și chiar atunci când cel ce le-a deschis s'ar fi oșligat, cu ocazia autorizațiunei date, d'a le întreține singur;

Că dar amestecul autorității publice în întreținerea și repararea unei strade deschise de un particular constituind un atribut al puterii administrative, de care ea este în drept a usa ori de câte ori e în interesul ordinii și siguranței publice, nu poate fi considerat ca un act arbitrar și nedrept, care să dea loc la desdăunări, pe cari de alt-fel în speță reclamantul le cere sub forma unei indemnisații, egală cu valoarea lucrului;

Că în tot cazul, faptul că autoritatea comunală s'a apucat să paveze și să lumineze din nou o stradă deschisă deja de un particular, nu poate avea de efect d'a ridica acelei strade caracterul de proprietate privată și d'a o face ast-fel inalienabilă și imprescriptibilă;

Considerând că de fapt, din actele aflate în dosarul cauzei și din desbateri rezultă că Primăria comunei București n'a luat măsuri de repararea și întreținerea în bună stare a stradei Regale, de cât în urma unei adrese formale a poliției locale, care i cerea ca în interesul siguranței publice să repare strada pe care Kövesdy o lăsase într'o stare deplorabilă;

Că dar, întru cât nu se stabilește că ar fi mijlocit din partea Primăriei vre-un act, sau vre-un fapt de natură a ridica stradei Regale caracterul de proprietate privată, sau că ea ar fi deposedat fără drept și prin arbitrar pe Iosef Kövesdy de proprietatea sa, nu poate fi vorba de o indemnisație, cuvenită proprietarului pentru valoarea locului ce coprinde zisa stradă;

Că așa fiind acțiunea intentată de Iosef Kövesdy

devine nefondată, și prin urmare opozițiunea făcută de Primăria Capitalei contra sentinței acestui tribunal cu No 509 din 1897, trebuie primită.

Pentru aceste motive, redactate de de d-l judecător Ar. Alexandrescu, în numele legii, admite opoziția și respinge acțiunea lui Iosef Kövesdy.

Ar. Alexandrescu N. C. Schina.

O p i n i u n e

Sub-semnatul defer de majoritate, pentru următoarele motive de fapt și de drept pe care mai pe jos le expun :

In fapt.

Pe lângă cele ce sunt expuse de majoritate în sentința dată, din actele prezentate de ambele părți, cele ce s'a afirmat în instanță și prin concluziunile depuse, se învederează că strada înfundată a fost și a aparținut reclamantului, ceea ce însăși defendoarea o recunoaște până în anul 1884, că strada acum numită strada Regală a fost deschisă de Primăria Capitalei, căci așa se decide de consiliul comunal prin care se declară exproprierea unei părți din proprietatea d-lui Spiru Cazoti în interesul desfundării străzei Victoria evident pentru a servi circulațiunii și a face circulația liberă între strada Colței și strada Victoriei astă-zî strada Regală, de unde rezultă că această stradă a fost deschisă de Primăria Capitalei, că de unde mai înainte era un impas, acum a devenit o stradă servind spre comunicațiunii prin desfundarea Victoriei, ast-fel că este necontestat că însăși Primăria a creat această stradă punând-o în circulație publică prin aceea că a desfundat strada Victoriei, devenind stradă publică și de domeniu public, fie-că exproprierea a fost făcută tocmai în vederea acestui interes fără a se cerceta dacă Primăria apropiindu-si strada ce se reclamă a câștigat-o prin mijloacele legale, când singură era ținută să-si formeze veri-un titlu ca cea mai interesată ;

Considerând că îndată ce a fost desfundată strada Victoriei, Primăria Capitalei și-a apropiat toată această stradă, fostă înfundată ce a aparținut reclamantului luând-o în posesiunea sa ;

Considerând că o stradă publică, însărcinându-se de toate serviciile la care este ținută, ast-fel că de la 1884 până în prezent însăși Primăria a fost recunoscută că i aparține întreaga stradă și dânsa reputată că a căzut în domeniu public, o stare de fapt care nu se mai poate schimba, fiind câștigată și creată tocmai în interesul public și pentru care nu s'ar mai cere consimțământul veri-uneia din părțile interesante când s'a deschis strada ;

Că prin urmare acea declarațiune făcută de apărătorii Primăriei că dânsii recunoaște și astă-zî că strada înfundată aparține reclamantului și că fiind reclamată, dânsa o abandonează acea stradă, ca și cum Primăria ar putea să facă asemenea declarațiunii cu consecințe în destul de grave, putând schimba destinațiunea și caracterul de domeniu public al acestei străzi numai în interesul cauzei, când de la desființarea străzei și până în prezent este vădită intențiunea Primăriei de a deschide această stradă și în interesul public a fost făcută

căci în urmă și-a apropiat toată strada, considerând-o și îngrijind ca de o stradă publică căzută în domeniul public, ceea ce ar face o mare perturbațiune fiindu-le și imposibil restabilirea de fapt a drepturilor anterioare, căci pe lângă că pentru aceasta Primăria nu ar fi liberă, fiind în contra decretului de expropriere ce a avut, dar mai trebuie adăugat că nu aceasta este forma cerută de lege, pentru ca Primăria să renunțe la drepturile dobândite prin decretul de expropriere și a scoate din domeniul public o stradă, drum de comunicațiune creat în interesul public;

Ast-fel dar această stare de fapt la care se adaogă interesul public, a continuat de la 1884 până în prezent și, care stare nu se poate susține că a fost în profitul reclamantului, căci, el de la 1886 nu mai posedă nici un imobil situat pe această stradă, și când de la 1884 încă, Primăria și-a apropiat întreaga stradă, alipind și întinzând strada deschisă și din nici un act nu s'a probat că Primăria a dobândit veri-un drept asupra străzei fostă înfundată, proprietarul ei și astăzi este în drept a se pretinde proprietarul ei, drept ce și se recunoaște chiar astăzi, și care drept însuși reclamantul, față de această stare insolubilă, se mărginește a și transforma cererea sa, în a i se plăti valoarea sa și daunele pentru porțiunea de teren ce i s'a luat de Primărie; pe când Primăria nu justifică sa probează că, dând în circulațiune publică această stradă, a avut acest drept prin modurile stabilite de lege, ceea ce încă de atunci era ținută să și dobândească veri-un titlu, în lipsa căruia, dreptul reclamantului rămâne stabilit, putând să l deducă în justiție în forma cum se pretinde, căci, în cazul cum se exprimă Primăria, abandonând proprietatea reclamată, o stradă, față de cine și cum s'ar rezolva dreptul reclamantului? și prin ce mijloace proprietarul reclamant s'ar restabili în dreptul său anterior?

In drept,

Având în vedere că, din expunerea completă a faptelor, rezultă în mod indubitabil că actuala stradă Regală, a fost deschisă de Primăria Capitalei pe o proprietate privată a reclamantului, prin desfundarea străzei înfundată, pe care Primăria și-a apropiat-o, dând-o în circulație publică încă de la anul 1884;

Considerând că defendoarea, Primăria Capitalei nu a putut proba în instanță că proprietatea acestei străzi a dobândit-o prin veri-un mijloc de achizițiune, recunoscută de lege, ci din contră, prin declarațiunea făcută în instanță de apărătorii săi, dându-i abandonă această stradă, recunoscând dreptul reclamantului asupra acestei străzi desfundate;

Considerând că, prin însăși această declarațiune de a recunoaște de proprietar pe reclamant, asupra acestei străzi, dânsa implicitamente confirmă starea de fapt cum s'a expus mai sus, cum această stradă a fost dată în circulațiune, apropiindu-și-o Primăria, conformându-se motivelor de expropriere, cum această stradă a fost și este clasată, servind de circulațiune ca pe un domeniu public, cum însăși Primăria a considerat-o, lându-și toate însăreînările la care este ținută, cum întreaga populațiune s'a bucurat la dreptul de a

circula ca de un drum public reputat ast-fel într'o durată de timp de la 1884;

Considerând că defendoarea, încă de la anul 1884, deși prin toate faptele expuse, singură însăși s'a considerat că a dobândit drepturi de proprietară asupra celei străzi, îngrijind de serviciile publice și dând-o în circulațiune, cu toate că știa și era ținută a și crea titluri valabile, pe cari legea i le permitea ca drepturi aquisitive asupra celei străzi, totuși, în vederea reclamațiunii în judecată ce-i se face, între modurile de a și face apărarea, pe lângă cererea reconvențională formulată de la sine și fără a fi autorizată în formele legale, în asemenea materie de a renunța sa și a abandona dreptul la o stradă pentru care Primăria prevedea și dispunea îngrijirea și îndeplinirea sarcinelor obicnuite, declarând că recunoaște de proprietar al străzii pe reclamant și că poate să și-o reia, ca și cum această simplă declarațiune poate să restabilească pe reclamant în drepturile sale avute înainte înainte de 1884 și că singura împiedicare s'ar fi putut face numai de defendoarea Primăria Capitalei;

Considerând că această declarațiune, în modul și formele cum s'a făcut de Primărie tribunalului, nu poate să judece de valoarea ei într'u cât întreținerea și serviciile acestei străzi se face de Primărie, ca pentru o stradă publică, trecută în domeniurile publice, pentru care, în acest cas, s'ar fi cerut forme anume de a face asemenea declarațiunii autorizate de lege, ce ar fi trebuit păzite fără a fi necesar a să cerceta, pe ce mijloace Primăria și-a apropiat această stradă; căci de fapt a avut-o de la 1884 până în prezent;

Considerând că chiar această declarațiune ce se face nu ar fi îndestul pentru ca reclamantul să și redobândească drepturile sale asupra străzii, și prin aceasta însuși să fie recunoscut ca proprietarul străzii, într'u cât Primăria prin faptul ei, a făcut ca să se schimbe starea de fapt precum s'a arătat, și atunci, oare Primăria singură este ținută a restabili drepturile fie-căruia prin ce mijloace? Ceia ce nici nu a arătat în instanță, va fi reclamantul reintegrat în drepturile sale, obligată fiind Primăria a propune reclamantului că este în stare de a l restabili în drepturile sale anterioare deschiderii străzii Regale, în care cas reclamațiunea în judecată ar rămâne fără obiect și interes;

Considerând că, într'u cât defendoarea Primăria Capitalei nu a propus și nici nu a încercat să probeze în instanță că a fost în stare,—la prima cerere în judecată, a reintegra pe reclamant în drepturile sale, că însăși recunoașterea făcută de proprietar a reclamantului asupra străzii și într'u cât această stare de fapte dănuște de la 1884, într'u cât Primăria Capitalei nu a dovedit că are drepturi aquisitive asupra acestei străzi, ceea ce era ținută încă de la 1884 când a desființat-o și deschis-o să și le dobândească, defendoarea care și-a apropiat cea stradă și—a dispus, punând-o în circulațiune pentru interesul public și chiar astăzi menține această stare de fapt, singură este ținută a răspunde la reclamațiunea ce i se face prin această acțiune plătind valoarea terenului;

Considerând că reclamantul, față cu modul de a

părare ce să face de Primărie, întru cât dânsa menține această stare de fapt, ast-fel că acțiunea sa este bine îndreptată contra Primăriei ;

Considerând că reclamantul motivează cererea sa în judecată pe valoarea sa și desdaunarea terenului ce și-a apropiat Primăria, întru cât dânsa nu a expropriat pe reclamant, ori prin buna înțelegere să fi luat această stradă, iară prescripțiunea nu să poate invoca, căci cari ar fi mijloacele ca Primăria să-i restituie chiar astăzi strada, când însuși reclamantul înțelege că nu i se poate reda strada, fie pentru orî-ce motiv, iar Primăria nu indică cum ar fi în stare să satisfacă reclamațiunea ce i se face în contră-î, mai ales că prin justiție nu poate să fie forțată a face exproprierea ce se impune, ast-fel că dreptul reclamantului se găsește limitat numai la valoarea sa și desdaunarea terenului ce i s'a luat, așa că judecata este ținută a se pronunța, numai asupra acestui punct fiind dat că, de la 1884 dânsa si-a apropiat acea stradă, o îngrijește și a fost dată în circulațiune publică, acțiunea de față îndreptată contra Primăriei este cu suficiență stabilită ;

Având în vedere depunerile martorilor și actul de expertisă, din care se constată quantumul despăgubirilor cuvenite reclamantului ;

In ce privește cererea reconvențională ;

Având în vedere că, prin această cerere, se pretinde de Primărie ca reclamantul să plătească o sumă de bani pentru pavagiū și luminatul străzii ce se reclamă ;

Considerând că reclamantul, prin acțiunea sa, cere ca judecata să-i recunoască dreptul său de proprietar asupra acelei străzi, iar în instanță numai i s'a recunoscu acest drept fără a se dovedi că întreținerea acelei străzi ca pavagiū și luminat, i-a servit și profitat reclamantului ; când de la 1886 s'a dovedit că reclamantul numai posedă nici un imobil pe acea stradă și când Primăria aceste servicii le făcea ea singură, ținută de lege, fiind de interes general și public ;

Pentru aceste motive,

Admitem acțiunea și condamnăm pe Primăria Capitalei să plătească reclamantului suma de una sută nouă-zeci și opt mii opt-zeci și șase lei și 90 bani, cu procentele legale de la 11 Aprilie 1896 până la achitare cu titlul de despăgubiri, plus două sute cincî-zeci lei chltueli de judecată și respingem cererea reconvențională.

(ss) P. A. Florian.

INFORMAȚIUNI

Cu privire la informațiunea noastră din numărul precedent, cum că d. Procuror General din Iași ceruse d-lui Danielopolu decanul baroului să șteargă după tabloul avocaților pe d. Alex. Danielescu, pe motiv că ar fi ovreiu, și că d. Decan de îndată l'a și șters, primim o scrisoare din partea d-lui Danielescu prin care arată că în adevăr există o cerere în acest sens din partea d-lui Procuror General de Iași, dar că nu

a fost, șters de către d. Decan întru cât d-sa nu putea face aceasta fără avisul consiliului de disciplină.

Cât despre d. Leonida Colescu, e adevărat că s'a primit un denunț în contra d-sale dar nu s'a deschis nici o anquetă, mai ales că d-sa poate dovedi pe deplin calitatea de român.

Ne îndeplinim o datorie, publicând această recitificare.

BIBLIOGRAFII

A apărut în o broșură, ce am primit la redacție, *Originele Dreptului Român*, datorit penei distinsului avocat și profesor universitar C. G. Disescu.

Această lucrare cuprinde trei lecțiuni din Istoria Dreptului ce a făcut anul trecut.

D-l Disescu prin scrisoarea ce publică ca prefață, și al cărei cuprins urmează, închină acest studiu D-lui Alexandru A. Plagino.

D-lui Alexandru A. Plagino.

Scumpe prietene,

Public aci cuprinsul a trei lecțiuni din istoria Dreptului, ce am făcut anul trecut, însuflețit mai mult de dragostea tradițiunei, -- asupra căreia am vorbit de atâtea ori, -- de cât de credința că am prins adevăratul și întregul fir al vechilor noastre obiceiuri și așezăminte. Multe lumini, multe isvoare mi-ai arătat.

Dă-mi voe să-ți mulțumesc închinându-ți acest studiu.

G. G. Dissescu

Sărăcinești, Februarie 1899

Primim la redacție o broșură : *Inscripțiunile hipotecare în raport cu legislația noastră asupra proprietății imobiliare*, în care autorul d-l R. Geny combate, prin un studiu documentat, principiul stabilit de Inalta Curte de Casație secția I, prin decisia No. 166, din 4 Maiu 1898, publicată în *Curierul Judiciar* No. 20 26/98, și anume că : «Hipoteca este valabilă de și inscripțiunea a fost ordonată numai după cererea creditorului.»

Această broșură se află depusă spre vânzare la librării. *Prețul 1 leu.*

A părut de sub tipar :

Volumul V TRATAT TEORETIC SI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILĂ

cuprinzând : Art. 138—288 :

Desdaunări și cheltueli ; Hotăririle date în lipsă și opozițiuni ; Procedurile preparatorie și probatorie în general. Verificarea scriptelor, cercetarea prin martori, experți cercetări în fața locului, interogator, jurămint, cererea reconvențională, intervențiune, suspensiune, perempțiune și începerea judecăților. Regulare de competență ; Trimiterea la un alt tribunal ; Recusațiune, de Dimitrie Chebapci, Doctor în drept, avocat.

Se va expedia contra mandat sați timbre postale adresate d-lui D. Chebapci, str. Plantelor No. 39.

Prețul tot 12 lei